

ÚRAD VLÁDY
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

SPLNOMOCNENEC VLÁDY SR
PRE NÁRODNOSTNÉ MENŠINY

NÁMESTIE SLOBODY 1
813 70 BRATISLAVA

Metodické usmernenie
na zabezpečenie plnenia úloh vyplývajúcich zo
zákona č. 184/1999 Z. z. v podmienkach vyšších
územných celkov (samosprávnych krajov)

Bratislava
2021

Metodické usmernenie k zabezpečeniu plnenia úloh vyplývajúcich zo zákona č. 184/1999 Z. z. v podmienkach vyšších územných celkov (samosprávnych krajov)

Vedúci Úradu vlády SR a splnomocnenec vlády SR pre národnostné menšiny podľa bodu B.3. uznesenia vlády SR č. 24/2021 z 13. januára 2021 k Správe o stave používania jazykov národnostných menšín na území Slovenskej republiky za obdobie rokov 2019 – 2020 vydáva metodické usmernenie na zabezpečenie plnenia úloh vyplývajúcich zo zákona č. 184/1999 Z. z. o používaní jazykov národnostných menšín (ďalej len „zákon č. 184/1999 Z. z.“) v podmienkach vyšších územných celkov (samosprávnych krajov) (ďalej len „usmernenie“).

Čl. I

Vymedzenie povinných subjektov

Povinnými subjektmi sú na účely tohto usmernenia samosprávne kraje a nimi zriadené právnické osoby (orgány verejnej správy), a to v súlade so zákonom č. 184/1999 Z. z. a s § 1 ods. 7 zákona č. 302/2001 Z. z. o samospráve vyšších územných celkov (zákon o samosprávnych krajoch), podľa ktorého samosprávnemu kraju možno vo veciach územnej samosprávy ukladať povinnosti a obmedzenia len zákonom a na základe medzinárodnej zmluvy.¹⁾

Čl. II

Účel a rozsah použitia usmernenia

1. Účelom usmernenia je poskytnúť súhrnné informácie a metodické odporúčania spojené s používaním jazykov národnostných menšín pre:
 - a) samosprávne kraje,
 - b) právnické osoby zriadené samosprávnym krajom.
2. Usmernenie plní v podľa § 7a ods. 1 zákona č. 184/1999 Z. z. úlohu praktickej príručky pri riešení konkrétnych otázok z aplikačnej praxe zákona č. 184/1999 Z. z., podľa ktorého Úrad vlády SR poskytuje odbornú a metodickú pomoc orgánom verejnej správy a organizačným zložkám bezpečnostných a záchranných zborov pri vykonávaní tohto zákona.
3. Tam, kde sa v ustanoveniach tohto usmernenia používa označenie osoby v mužskom rode, primerane a podľa vhodnosti sa tým má na mysli aj označenie osoby v ženskom rode.

Čl. III.

Základné pojmy zákona č. 184/1999 Z. z.

1. Občan Slovenskej republiky
Zákon č. 184/1999 Z. z. priznáva právo na používanie jazyka národnostnej menšiny občanovi SR, ktorý je osobou patriacou k národnostnej menšine.
2. Príslušnosť k národnostnej menšine
Podľa čl. 12 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „Ústava“) má každý právo slobodne rozhodovať o svojej národnosti. Zakazuje sa akékoľvek ovplyvňovanie tohto rozhodovania a všetky spôsoby nátlaku smerujúce k odnárodňovaniu. Podľa čl. 33 Ústavy

¹⁾ Napr. Rámcový dohovor na ochranu práv národnostných menšín (Oznámenie Ministerstva zahraničných vecí SR 160/1998 Z. z.), Európska charta regionálnych alebo menšinových jazykov (Oznámenie Ministerstva zahraničných vecí SR 588/2001 Z. z.)

nesmie byť príslušnosť ku ktorejkoľvek národnostnej menšine alebo etnickej skupine nikomu na ujmu. Uplatňovanie práva na používanie jazyka národnostnej menšiny predpokladá príslušnosť občana k národnostnej menšine, pričom každý občan má právo rozhodovať o svojej národnosti na základe vlastnej vôle.

3. Jazyk národnostnej menšiny

Podľa § 1 ods. 2 zákona č. 184/1999 Z. z. sa jazykom národnostnej menšiny na jeho účely rozumie kodifikovaný alebo štandardizovaný jazyk tradične používaný na území SR jej občanmi patriacimi k národnostnej menšine, ktorý je odlišný od štátneho jazyka; jazykom národnostnej menšiny je bulharský jazyk, český jazyk, chorvátsky jazyk, maďarský jazyk, nemecký jazyk, poľský jazyk, rómsky jazyk, rusínsky jazyk a ukrajinský jazyk.

Nariadenie vlády SR č. 221/1999 Z. z., ktorým sa vydáva zoznam obcí, v ktorých občania SR patriaci k národnostnej menšine tvoria najmenej 20 % obyvateľstva (ďalej len „nariadenie č. 221/1999 Z. z.“) vymenúva obce, ktoré spĺňajú tieto kritériá vo vzťahu k:

- a) maďarskej národnostnej menšine,
- b) nemeckej národnostnej menšine,
- c) rómskej národnostnej menšine,
- d) rusínskej národnostnej menšine a
- e) ukrajinskej národnostnej menšine.

4. Úradný styk

Úradným stykom sa rozumie súhrn činností a úkonov štátnych orgánov, orgánov územnej samosprávy, územnou samosprávou zriadených právnických osôb, zamestnancov a štátnych zamestnancov týchto orgánov a právnických osôb, príslušníkov ozbrojených síl SR, ozbrojených bezpečnostných zborov, iných ozbrojených zborov a hasičských jednotiek pri výkone ich úradných povinností, pri ústnej alebo písomnej komunikácii s občanmi a pri vybavovaní úradných vecí.

§ 2 ods. 3 zákona č. 184/1999 Z. z. rozlišuje medzi ústnym úradným stykom a písomným úradným stykom. Ústnym úradným stykom sa rozumie napríklad ústne podanie, ústne požiadanie o informáciu, výpoveď v rámci správneho konania. Písomným úradným stykom sa rozumie predloženie podaní, dôkazov alebo iných listín orgánu verejnej správy, ako aj odpoveď orgánu verejnej správy podaná písomne, vo forme verejnej listiny alebo iného dokumentu.

V obciach uvedených v nariadení č. 221/1999 Z. z. sa príslušný jazyk národnostnej menšiny môže používať v ústnom aj písomnom úradnom styku. Orgán verejnej správy v týchto obciach je podľa § 7 ods. 2 zákona č. 184/1999 Z. z. povinný vytvárať podmienky na používanie jazyka národnostnej menšiny.

5. Úradná agenda

Úradnou agendou sa rozumie súhrn administratívnych úkonov a materiálov týkajúcich sa úradnej činnosti orgánov štátnej správy, **orgánov územnej samosprávy a samosprávou zriadených právnických osôb**. Do úradnej agendy podľa § 3 ods. 4 zákona č. 184/1999 Z. z. patria najmä zápisnice, uznesenia, štatistiky, evidencie, úradné záznamy, bilancie, informácie určené pre verejnosť a agenda cirkví a náboženských spoločností určená pre verejnosť, okrem matriky.

6. Orgán verejnej správy

Zákon č. 184/1999 Z. z. ustanovuje povinnosti v oblasti používania jazykov národnostných menšín pre orgány verejnej správy v obciach vymedzených zákonom č. 184/1999 Z. z.

Podľa § 2 ods. 3 zákona č. 184/1999 Z. z. sa za orgány verejnej správy považujú orgány miestnej štátnej správy, orgány územnej samosprávy a územnou samosprávou zriadené právnické osoby. To znamená, že samosprávne kraje, ako aj nimi zriadené právnické osoby sa považujú za orgány verejnej správy.

Zákon č. 184/1999 Z. z. neodvodzuje právo občanov SR patriacich k národnostnej menšine používať jazyk národnostnej menšiny pred orgánom verejnej správy od miesta sídla príslušného orgánu, ale od miesta komunikácie. Ak je miestom komunikácie obec, ktorá je uvedená v nariadení č. 221/1999 Z. z. právo podľa § 2 ods. 3 zákona č. 184/1999 Z. z. používať v písomnej a ústnej komunikácii jazyk národnostnej menšiny a orgán verejnej správy, ktorý je adresátom komunikácie, je tiež povinný postupovať podľa § 2 ods. 3 zákona č. 184/1999 Z. z.

Z uvedeného vyplýva, že ak sa orgán samosprávneho kraja, samosprávnym krajom zriadená právnická osoba alebo ich organizačná zložka alebo pracovisko nachádza v obci, ktorá je uvedená v nariadení č. 221/1999 Z. z., považuje sa za orgán verejnej správy podľa § 2 ods. 3 zákona č. 184/1999 Z. z.²⁾.

7. Označenie orgánu verejnej správy

Podľa § 2 ods. 6 zákona č. 184/1999 Z. z. sa označenie orgánu verejnej správy umiestnené na budovách v obci, ktorá je uvedená v nariadení č. 221/1999 Z. z. uvádza popri štátnom jazyku aj v jazyku národnostnej menšiny. Zároveň podľa § 4 ods. 1 tohto zákona sa popri názve obce v štátnom jazyku uvádza aj označenie obce v jazyku národnostnej menšiny na budovách orgánov verejnej správy.

8. Samosprávny kraj

Povinnou osobou podľa zákona č. 184/1999 Z. z. sú samosprávne kraje, a to podľa § 1 ods. 7 zákona č. 302/2001 Z. z. o samospráve vyšších územných celkov (zákon o samosprávnych krajoch), podľa ktorého samosprávnemu kraju možno vo veciach územnej samosprávy ukladať povinnosti a obmedzenia len zákonom a na základe medzinárodnej zmluvy¹

9. Právnická osoba zriadená územnou samosprávou

Právnickou osobou zriadenou územnou samosprávou sa rozumie rozpočtová organizácia a príspevková organizácia samosprávneho kraja.³⁾

10. Podanie

Podaním sa rozumie úkon občana smerujúci k orgánu verejnej správy v určitej úradnej veci. Podaním sa môže konanie začínať a podanie možno podať aj v rámci uskutočňovaného konania. Náležitosti podania upravuje predpis o správnom konaní⁴⁾ alebo osobitné zákony.

11. Odpoveď na podanie

Odpoveď na podanie je úkon orgánu verejnej správy v následnej komunikácii s občanom, ktorý je reakciou na podanie občana. Odpoveďou na podanie nie je len odpoveď, ktorou sa vec vybaví, ale aj všetky priebežné úkony orgánu verejnej správy v komunikácii s občanom. Odpoveď na podanie môže byť ústna alebo písomná.

²⁾ Pozri: <http://www.narodnostnemensiny.gov.sk/spravy-a-koncepcne-materialy/> časť Správa o stave používania jazykov národnostných menšín na území Slovenskej republiky za obdobie rokov 2015 – 2016.

³⁾ Napríklad v oblasti dopravy: správa a údržba ciest, v oblasti kultúry: múzeá, knižnice, divadlá, osvetové strediská a pod., v oblasti sociálnych služieb: domovy dôchodcov a sociálnych služieb a pod.)

⁴⁾ § 19 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov.

12. Úradný formulár

Úradným formulárom podľa zákona č. 184/1999 Z. z. sa rozumie dokument - nevyplnené tlačivo, blanketa - pripravená orgánom verejnej správy, do ktorej potrebné údaje vyplní občan SR. Úradný formulár môže byť pripravovaný centrálnne alebo priamo orgánom verejnej správy.

13. Označenie obce v jazyku národnostnej menšiny

Označenie obce v jazyku národnostnej menšiny sa používa na miestach a spôsobom vymedzeným zákonom č. 184/1999 Z. z. Podľa § 2 ods. 2 tohto zákona, zoznam obcí, ako aj zoznam označení obcí v jazykoch národnostných menšín, ustanovuje nariadenie vlády SR č. 221/1999 Z. z., ktorým sa vydáva zoznam obcí, v ktorých občania SR patriaci k národnostnej menšine tvoria najmenej 20 % obyvateľstva v znení nariadenia vlády SR č. 534/2011 Z. z. Na miestach vymedzených zákonom sa používajú označenia obcí v jazyku národnostnej menšiny v podobe uvedenej v tomto nariadení. V odborných publikáciách, v tlači a iných prostriedkoch masovej komunikácie a v úradnej činnosti orgánov verejnej správy, ak sa v nich používa jazyk menšiny, sa popri štandardizovaných geografických názvoch môžu uvádzať aj označenia geografických objektov, ktoré sú vžitú a zaužívané v jazyku menšiny, aj v jazyku menšiny.

14. Dopravné značky s označením v jazyku národnostnej menšiny

Za osadenie dopravných značiek podľa zákona č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách (cestný zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 135/1961 Zb.“) zodpovedá správca komunikácie. Pri cestách II. kategórie je to samosprávny kraj. Dopravná značka s označením v jazyku národnostnej menšiny podľa § 4 ods. 2 zákona č. 184/1999 Z. z. je dopravná značka označujúca začiatok obce a koniec obce v jazyku národnostnej menšiny. Platí však zásada, že v obciach podľa § 2 ods. 1 na dopravných značkách a dopravných zariadeniach sa nápisy používajú aj v menšinovom jazyku.

Podľa Usmernenia k používaniu jazykov na dopravnom značení a dopravných zariadeniach Prezídia policajného zboru Krajským riaditeľstvám Policajného zboru a rovnomenného usmernenia Sekcie cestnej dopravy a pozemných komunikácií Ministerstva dopravy a výstavby SR pre okresné úrady pri výkone agendy v súvislosti s určovaním použitia dopravných značiek a dopravných zariadení v obciach podľa nariadenia vlády č. 221/1999 Z. z. sa postupuje podľa § 4 ods. 6 zákona č. 184/1999 Z. z. a vyhlášky č. 9/2009 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon o cestnej premávke a o zmene a doplnení niektorých zákonov.⁵⁾

15. Zdravotnícke zariadenie, zariadenie sociálnych služieb a zariadenie sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately

Zdravotníckym zariadením sa rozumie prevádzkový útvar zriadený na poskytovanie zdravotnej starostlivosti a služieb súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti. Zdravotníckymi zariadeniami sa v zmysle zákona č. 578/2004 Z. z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizáciách v zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov rozumie:

- zdravotnícke zariadenie ambulantnej zdravotnej starostlivosti;
- zdravotnícke zariadenie ústavnej zdravotnej starostlivosti;
- zdravotnícke zariadenie lekárenskej starostlivosti.

⁵⁾ Pozri: <https://www.narodnostnemensiny.gov.sk//informacie-tykajuca-sa-ohrozenia-zivota-zdravia-bezpecnosti-alebo-majetku-obcanov/>

Podľa § 11 ods. 2 uvedeného zákona samosprávny kraj v rámci preneseného výkonu štátnej správy vydáva povolenia na prevádzkovanie zdravotníckych zariadení. To isté platí podľa § 35 ods. 1 zákona č. 140/1998 Z. z. pri poskytovaní lekárskej starostlivosti.

Zariadením sociálnych služieb sa rozumie zariadenie na zabezpečenie nevyhnutných podmienok na uspokojovanie základných životných potrieb fyzickej osoby zriadené podľa zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov⁶).

K zariadeniam sociálnych služieb v zmysle citovaného zákona patria aj sociálne služby:

- krízovej intervencie;
- na podporu rodiny s deťmi;
- na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku.

Konkrétne druhy zariadení sociálnych služieb sú uvedené v poznámke pod čiarou.

Podľa zákona č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov prostredie utvorené a usporiadané na výkon opatrení je zariadenie sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately. Podľa § 71 tohto zákona opatrenia sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately vykonáva okrem orgánov štátnej správy aj:

- obec;
- samosprávny kraj;
- akreditovaný subjekt.

Čl. IV

Osobná pôsobnosť

Osobnú pôsobnosť upravuje § 1 ods. 1 zákona č. 184/1999 Z. z., podľa ktorého má právo používať jazyk národnostnej menšiny občan SR, ktorý je osobou patriacou k národnostnej menšine. Teda právo používať jazyk národnostnej menšiny je viazané na dve podmienky, a to na slovenskú štátnu príslušnosť a na príslušnosť k národnostnej menšine⁷).

Čl. V

Územná pôsobnosť

Územná pôsobnosť je vymedzená v § 2 ods. 1 v spojení s § 7c ods. 1 a 2 zákona č. 184/1999 Z. z., pričom sa na niektoré ustanovenia zákona vzťahuje výnimka z územnej pôsobnosti. Zákonom vymedzená **územná pôsobnosť sa nevzťahuje** na nasledovné ustanovenia zákona č. 184/1999 Z. z.:

- § 2 ods. 8: občania SR, ktorí sú osobami patriacimi k národnostnej menšine, môžu v úradnom styku v obci, ktorá nespĺňa podmienky podľa § 2 ods. 1, pri ústnej komunikácii používať jazyk národnostnej menšiny, ak s tým zamestnanec orgánu verejnej správy a osoby zúčastnené na konaní súhlasia,
- § 4 ods. 5: v odborných publikáciách, v tlači a iných prostriedkoch masovej komunikácie a v úradnej činnosti orgánov verejnej správy, ak sa v nich používa jazyk

⁶) § 2 ods. 1 písm. c) zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov.

⁷) To platí aj pre občanov EÚ – na základe článku 18 Zmluvy o fungovaní Európskej únie, podľa ktorého diskriminácia na základe štátnej príslušnosti je zakázaná. Viď judikatúru Súdneho dvora Európskej únie, napríklad rozsudok Bickel a Franz (ECLI:EU:C:1998:563) <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/ALL/?uri=CELEX:61996CJ0274>.

národnostnej menšiny, sa popri štandardizovaných geografických názvoch môžu uvádzať aj označenia geografických objektov, ktoré sú vžitá a zaužívané v jazyku národnostnej menšiny, aj v jazyku národnostnej menšiny,

- § 4 ods. 6 druhá veta: všetky nápisy a oznamy určené na informovanie verejnosti, najmä v predajniach, na športoviskách, v reštauračných zariadeniach, na uliciach, pri cestách a nad nimi, na letiskách, autobusových staniciach a železničných staniciach, sa môžu uvádzať aj v jazyku národnostnej menšiny.

Vyššie uvedené ustanovenia sa vzťahujú na celé územie SR.

Základnou jednotkou územnej pôsobnosti, ktorá sa uplatňuje pri ostatných ustanoveniach zákona č. 184/1999 Z. z., je obec. To znamená, že dotknuté ustanovenia zákona sa týkajú obcí, zoznam ktorých je uvedený v nariadení č. 221/1999 Z. z.

Čl. VI. Vecná pôsobnosť

V súvislosti s pôsobnosťou samosprávnych krajov a nimi zriadených právnických osôb zákon č. 184/1999 Z. z. upravuje používanie jazykov národnostných menšín predovšetkým v týchto oblastiach:

- používanie jazyka národnostnej menšiny v úradnom styku,
- používanie jazyka národnostnej menšiny na rokovaní orgánov verejnej správy,
- používanie jazyka národnostnej menšiny v úradnej agende (bližšie pozri: čl. III bod 5),
- označenia v jazyku národnostnej menšiny,
- používanie jazyka národnostnej menšiny v predškolskej výchove, základných školách, stredných školách a kultúre,
- používanie jazyka národnostnej menšiny v zdravotníckych zariadeniach a zariadeniach sociálnych služieb alebo zariadeniach sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately,
- informovania verejnosti v jazyku národnostnej menšiny,
- uvádzanie informácií týkajúcich sa ohrozenia života, zdravia, bezpečnosti alebo majetku v jazyku národnostnej menšiny,
- uvádzanie nápisov a oznamov určených na informovanie verejnosti v jazyku národnostnej menšiny.

Čl. VII Úradný styk

Bližšie určenie pojmu úradný styk je uvedené v čl. III bod 4. Úradný styk ako súhrn činností a úkonov povinných subjektov sa pri komunikácii s občanmi delí na dve oblasti: ústny úradný styk a písomný úradný styk. Zákon č. 184/1999 Z. z. rozlišuje tieto dve formy úradného styku a ustanovuje pre ne odlišné pravidlá.

1. Ústny úradný styk

Pri ústnom úradnom styku podľa § 2 ods. 8 zákona č. 184/1999 Z. z. platí, že občan SR, ktorý je osobou patriacou k národnostnej menšine môže na celom území SR používať jazyk národnostnej menšiny v úradnom styku, ak s tým zamestnanec orgánu verejnej správy a osoby zúčastnené na konaní súhlasia. Toto ustanovenie sa vzťahuje na jedenásť jazykov národnostných menšín (pozri v čl. III. bod 3). To znamená, že občan SR, ktorý je osobou patriacou k národnostnej menšine, môže používať v ústnom úradnom styku jazyk národnostnej menšiny, aj v obci, ktorá nie je uvedená v nariadení č. 221/1999 Z. z. Ak je toto ústne podanie doplnené písomnou podobou podania, potom ide o písomný úradný styk, na ktorý sa nevzťahuje citované ustanovenie.

2. Písomný úradný styk

Písomný úradný styk medzi občanom a orgánom verejnej správy môže smerovať od občana k orgánu verejnej správy alebo od orgánu verejnej správy k občanovi. To znamená, že občan podáva písomné podanie formou žiadosti alebo prostredníctvom predtlačенých formulárov alebo zasiela dôkazy alebo písomné listiny orgánu verejnej správy. Na druhej strane môže písomný úradný styk iniciovať orgán verejnej správy tým, že občanovi zasiela odpovede, rozhodnutia, verejné listiny povolenia, oprávnenia, potvrdenia, vyjadrenia a vyhlásenia alebo úradné formuláre.

Na určenie povinného subjektu – orgánu verejnej správy je rozhodujúce miesto komunikácie orgánu verejnej správy s občanom, nie sídlo tohto orgánu verejnej správy. Ak orgán verejnej správy má sídlo v obci, ktorá nie je uvedená v nariadení č. 221/1999 Z. z., ale jeho pobočka, pracovisko, stanica alebo kontaktné miesto je uvedené v obci podľa nariadenia č. 221/1999 Z. z., tento subjekt je povinný zabezpečiť možnosť používať jazyk národnostnej menšiny.

Podľa § 2 ods. 3 zákona č. 184/1999 Z. z. orgán verejnej správy poskytne odpoveď na podanie napísané v jazyku národnostnej menšiny okrem štátneho jazyka aj v jazyku menšiny s výnimkou vydávania verejných listín, pričom táto výnimka sa netýka verejných listín podľa § 2 ods. 4 a 5 tohto zákona. V texte v štátnom jazyku sa názvy miest a obcí uvádzajú v štátnom jazyku. V texte, ktorý je napísaný v jazyku národnostnej menšiny, sa označenia obcí a miest uvedených v nariadení č. 221/1999 Z. z. uvádzajú v jazyku národnostnej menšiny, a to v súlade s týmto nariadením. V texte, ktorý je napísaný v jazyku národnostnej menšiny podľa § 4 ods. 5 zákona č. 184/1999 Z. z., sa „popri štandardizovaných geografických názvoch môžu uvádzať aj označenia geografických objektov, ktoré sú vžitá a zaužívané v jazyku národnostnej menšiny, aj v jazyku národnostnej menšiny“.

3. Povinné informovanie o možnosti používania jazyka národnostnej menšiny

Orgán verejnej správy podľa § 2 ods. 3 zákona č. 184/1999 Z. z. v obciach uvedených v nariadení č. 221/1999 Z. z. zabezpečí informáciu o možnostiach používania jazyka národnostnej menšiny v sídle orgánu verejnej správy na viditeľnom mieste. Uvedená povinnosť orgánov verejnej správy je podrobnejšie upravená v nariadení č. 535/2011 Z. z. Príloha citovaného nariadenia vlády ustanovuje záväznú formu informácie o možnosti používania jazyka národnostnej menšiny. Túto informáciu má príslušný orgán verejnej správy vyplniť a umiestniť vo svojom sídle na viditeľnom mieste, pričom sa odporúča zverejnenie tejto informácie aj v jazyku národnostnej menšiny. Vzor tejto informácie v štátnom, ako aj maďarskom, nemeckom, rómskom, rusínskom a ukrajinskom jazyku je dostupný na webovom sídle splnomocnenca vlády SR pre národnostné menšiny.⁸⁾ Nariadenie č. 535/2011 Z. z. ustanovuje aj ďalšie formy informovania o možnosti používania jazyka národnostnej menšiny, a to prostredníctvom všetkých svojich informačných systémov umiestnených v sídle orgánu verejnej správy⁹⁾. Informačným systémom môže byť napríklad: navigačná tabuľa, menovka pri dverách zamestnancov a iné prostriedky určené na informovanie občanov.

4. Vydávanie dvojjazyčných verejných listín

Podľa § 2 ods. 5 zákona č. 184/1999 Z. z. sa:

- povolenia,
- oprávnenia,

⁸ Pozri: <http://www.narodnostnemensiny.gov.sk/vzor-informacie-o-moznosti-pouzivania-jazykov-narodnostnych-mensin/>.

⁹ §1 ods. 2 nariadenia vlády SR č. 535/2011 Z. z. ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona č. 184/1999 Z. z. o používaní jazykov národnostných menšín v znení neskorších predpisov.

- potvrdenia,
- vyjadrenia
- a vyhlásenia

v obci, ktorá je uvedená v nariadení č. 221/1999 Z. z., na požiadanie vydávajú dvojjazyčne, a to v štátnom jazyku a v jazyku národnostnej menšiny. V pochybnostiach je rozhodujúci text verejnej listiny v štátnom jazyku.

Ostatné verejné listiny sa podľa § 3 ods. 2 písm. a) zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 270/1995 Z. z. o štátnom jazyku Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov vydávajú v štátnom jazyku.

Čl. VIII

Rokovanie orgánov verejnej správy

Podľa § 3 ods. 1 zákona č. 184/1999 Z. z. rokovanie orgánu verejnej správy v obci, ktorá je uvedená v nariadení č. 221/1999 Z. z. sa môže uskutočňovať aj v jazyku národnostnej menšiny, ak s tým súhlasia všetci prítomní. Ak všetci prítomní na rokovaní orgánu verejnej správy súhlasia s používaním jazykov národnostných menšín, môžu sa tieto používať počas celého rokovania všetkými zúčastnenými osobami.

Čl. IX

Označenia v jazyku národnostnej menšiny

Označenia v jazyku národnostnej menšiny upravuje § 4 zákona č. 184/1999 Z. z.

1. **Dopravné značky s označením obce a ostatné dopravné značky a dodatkové tabule v jazyku národnostnej menšiny**
 Umiestňovanie dopravných značiek označujúcej začiatok a koniec obce je v pôsobnosti konkrétneho správcu pozemnej komunikácie. Podľa § 3d ods. 1 až 3 zákona č. 135/1961 Zb. sú cesty II. a III. triedy vrátane ich prejazdnych úsekov cez obce sú vo vlastníctve samosprávneho kraja, ak osobitný predpis neustanovuje inak. Podľa § 3d ods. 5 cestného zákona správu pozemných komunikácií vo vlastníctve samosprávneho kraja vykonáva samosprávny kraj alebo právnické osoby ním na tento účel založené alebo zriadené. Správcovia pozemných komunikácií sú povinní zabezpečiť plnenie povinností uvádzajúcich označenia obcí, ktoré sú uvedené v nariadení č. 221/1999 Z. z., na dopravných značkách označujúcich začiatok obce a koniec obce v jazyku národnostnej menšiny. Pre ostatné dopravné značky platí povinnosť uvedená v čl. IV bode 14.
 V prípade potreby Úrad vlády SR – Úrad splnomocnenca vlády SR pre národnostnú menšiny poskytne metodickú pomoc vrátane prípravy mutácií v jazykoch národnostných menšín.
2. **Na budovách orgánov verejnej správy** v obciach, ktoré sú uvedené v nariadení č. 221/1999 Z. z. sa podľa § 4 ods. 1 zákona č. 184/1999 Z. z. popri **názve obce** v štátnom jazyku uvádza aj **označenie obce** v jazyku národnostnej menšiny. Zároveň podľa § 2 ods. 6 zákona č. 184/1999 Z. z. **označenie orgánu verejnej správy** v obci, ktorá je uvedená v nariadení č. 221/1999 Z. z. sa uvádza popri štátnom jazyku aj v jazyku národnostnej menšiny.
3. **V odborných publikáciách, v tlači a iných prostriedkoch masovej komunikácie a v úradnej činnosti orgánov verejnej správy**, ak sa v nich používa jazyk národnostnej

menšiny, sa popri štandardizovaných geografických názvoch¹⁰⁾ môžu uvádzať aj **označenia geografických objektov**, ktoré sú vžitá a zaužívané v jazyku národnostnej menšiny, aj v jazyku národnostnej menšiny.

Čl. X

Oblasť predškolskej výchovy, základných škôl, stredných škôl a kultúry

Podľa § 5 ods. 2 zákona č. 184/1999 Z. z. sa ustanovenie § 2 ods. 1¹¹⁾ nevzťahuje na oblasť predškolskej výchovy, základných škôl, stredných škôl a kultúry. Používanie jazyka národnostnej menšiny v týchto oblastiach upravujú osobitné zákony. Uvedené ustanovenie v odkaze na tieto osobitné zákony uvádza napríklad zákon č. 596/2003 Z. z. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a školský zákon. V obciach podľa § 2 ods. 2:

- pre oblasť školstva a školských zariadení zriadených samosprávnym krajom platí povinnosť zverejňovať informácií týkajúcich sa ohrozenia, života, zdravia, bezpečnosti a majetku,
- pre oblasť kultúrnych zariadení zriadených samosprávnym krajom platia povinnosti v oblasti:
 - označenia orgánov verejnej správy,
 - zverejňovania informácií týkajúcich sa ohrozenia, života, zdravia, bezpečnosti a majetku,
 - vytvorenia podmienok na uplatnenie jazykových práv v úradnom styku,
 - zverejňovania informácií o možnosti používať jazyk národnostnej menšiny v úradnom styku.

Čl. XI

Zdravotníctvo a sociálna oblasť

Podľa § 5 ods. 3 zákona č. 184/1999 Z. z. občan SR, ktorý je osobou patriacou k národnostnej menšine, môže pri komunikácii s personálom zdravotníckych zariadení a zariadení sociálnych služieb alebo zariadení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately v obci, ktorá je uvedená v nariadení č. 221/1999 Z. z., používať jazyk národnostnej menšiny. Zdravotnícke zariadenie alebo zariadenie sociálnych služieb alebo zariadenie sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately podľa predchádzajúcej vety umožní používanie jazyka národnostnej menšiny podľa zákona č. 184/1999 Z. z. a osobitných zákonov, ak to podmienky daného zariadenia dovoľujú.

Používanie jazykov v oblasti poskytovania zdravotnej starostlivosti a sociálnej starostlivosti upravuje aj § 8 ods. 4 zákona č. 270/1995, v ktorom sa uvádza, že agenda zdravotníckych zariadení a zariadení sociálnych služieb sa vedie v štátnom jazyku. Komunikácia personálu týchto zariadení s pacientmi alebo klientmi sa vedie spravidla v štátnom jazyku; ak ide o pacienta alebo klienta, ktorého materinský jazyk je iný ako štátny jazyk, komunikácia sa môže viesť v jazyku, v ktorom sa možno s pacientom alebo klientom dorozumieť. Členovia personálu nie sú povinní ovládať cudzí jazyk ani jazyk národnostnej menšiny. Pacient alebo klient, ktorý je osobou patriacou k národnostnej menšine, môže v týchto zariadeniach v obciach, ktoré sú uvedené v nariadení č. 221/1999 Z. z., používať v komunikácii s personálom svoj materinský jazyk.

¹⁰⁾ Zákon č. 215/1995 Z. z. o geodézii a kartografii v znení neskorších predpisov.

¹¹⁾ Ak občania SR, ktorí sú osobami patriacimi k národnostnej menšine a majú trvalý pobyt v danej obci, tvoria podľa dvoch po sebe nasledujúcich sčítaní obyvateľov v obci najmenej 15 % obyvateľov, majú právo v tejto obci používať v úradnom styku jazyk národnostnej menšiny.

K povinnostiam právnických osôb zriadených samosprávnym krajom v oblasti zdravotníctva a sociálnych služieb patrí aj:

- označenie orgánov verejnej správy,
- zverejňovanie informácií týkajúcich sa ohrozenia, života, zdravia, bezpečnosti a majetku,
- vytvorenie podmienok na uplatnenie jazykových práv v úradnom styku,
- zverejňovanie informácií o možnosti používať jazyk národnostnej menšiny v úradnom styku.

Čl. XII

Informovanie verejnosti v jazyku národnostnej menšiny

Oblasť informovania verejnosti v jazyku národnostnej menšiny v podmienkach samosprávnych krajov a nimi zriadených právnických osôb upravuje aj § 5a zákona č. 184/1999 Z. z., podľa ktorého sa príležitostné tlačoviny určené pre verejnosť na kultúrne účely, katalógy galérií, múzeí, knižníc, programy kín, divadiel, koncertov a ostatných kultúrnych podujatí môžu vydávať v jazyku národnostnej menšiny, pričom základné informácie musia byť uvedené aj v štátnom jazyku.

Podľa § 5 ods. 6 zákona č. 270/1995 sa príležitostné tlačoviny určené pre verejnosť na kultúrne účely, katalógy galérií, múzeí, knižníc, programy kín, divadiel, koncertov a ostatných kultúrnych podujatí sa vydávajú v štátnom jazyku okrem tých, ktoré sa vydávajú v jazyku národnostných menšín; taká tlačovina, katalóg alebo program vydaný v jazyku národnostnej menšiny musí obsahovať základné informácie v štátnom jazyku. Tlačoviny, katalógy a programy podľa predchádzajúcej vety vydané v štátnom jazyku môžu obsahovať aj znenia v iných jazykoch v potrebnom rozsahu, ktoré sú v zásade obsahovo totožné so znením v štátnom jazyku a nasledujú až po znení v štátnom jazyku.

Čl. XIII

Informácie týkajúce sa ohrozenia života, zdravia, bezpečnosti alebo majetku v jazyku národnostnej menšiny

Podľa prvej vety § 4 ods. 6 zákona č. 184/1999 Z. z. sa v obci, ktorá je uvedená v nariadení č. 221/1999 Z. z. uvádzajú informácie, nápisy a oznamy týkajúce sa ohrozenia života, zdravia, bezpečnosti alebo majetku občanov SR na miestach prístupných pre verejnosť popri štátnom jazyku aj v jazyku národnostnej menšiny. Táto zákonná povinnosť sa týka každého subjektu, teda všetkých právnických osôb vrátane vyšších územných celkov a nimi zriadených právnických osôb, napríklad: zdravotnícke zariadenia, zariadenia sociálnych služieb, školy a školské zariadenia, kultúrne zariadenia. Podľa tohto ustanoveniami sa miestami prístupnými pre verejnosť rozumejú všetky verejné priestory v katastri obcí uvedených v nariadení č. 221/1999 Z. z., a to napríklad: ulice, námestia, budovy orgánov verejnej správy, obchody, reštaurácie, športové ihriská, parky, ako aj verejné priestory v extraviláne takejto obce.

Okruh informácií, nápisov a oznamov podľa zákona č. 184/1999 Z. z. špecifikuje metodické usmernenie v oblasti dopravných značení a dopravných zariadení, ochrany pred požiarimi, stavebníctva, bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, verejného zdravotníctva, poskytovania lekárenskej starostlivosti, veterinárnej a potravinovej bezpečnosti, ochrany životného prostredia, ochrany spotrebiteľa a ochrany bezpečnosti osobných údajov.¹²⁾

¹²⁾ https://www.narodnostnemensiny.gov.sk/data/files/7750_usmernenie-k-aplikacii-%C2%A7-4-ods-6-zakona-o-pouzivani-jazykov-narodnostnych-mensin.pdf

V nápisoach a oznamoch určených na informovanie verejnosti v jazyku národnostnej menšiny a v štátnom jazyku v obciach, ktoré sú uvedené v nariadení č. 221/1999 Z. z. sa poradie textov neurčuje.

Čl. XIV

Nápisy a oznamy určené na informovanie verejnosti v jazyku národnostnej menšiny

Podľa druhej vety § 4 ods. 6 zákona č. 184/1999 Z. z. sa všetky nápisy a oznamy určené na informovanie verejnosti, najmä v predajniach, na športoviskách, v reštauračných zariadeniach, na uliciach, pri cestách a nad nimi, na letiskách, autobusových staniciach a železničných staniciach, môžu uvádzať aj v jazyku národnostnej menšiny. Na toto právo sa nevzťahuje zákonom vymedzená **územná pôsobnosť, teda všetky nápisy a oznamy** na informovanie verejnosti **sa môžu uvádzať i v jazykoch národnostných menšín na celom území SR.** V nápisoach a oznamoch určených na informovanie verejnosti v jazyku národnostnej menšiny a v štátnom jazyku v obciach, kde sa v úradnom styku používa jazyk tejto národnostnej menšiny podľa zákona č. 184/1999 Z. z. a v reklame sa poradie textov neurčuje. Z uvedeného vyplýva, že v obciach, ktoré sú uvedené v nariadení vlády č. 221/1999 Z. z., môže byť text v jazyku národnostnej menšiny uvedený na prvom mieste.

Čl. XV

Správne delikty

Podľa § 7b ods. 1 zákona č. 184/1999 Z. z. sa správneho deliktu na úseku používania jazykov národnostných menšín dopustí orgán verejnej správy, ktorý v obci uvedenej v nariadení č. 221/1999 Z. z.:

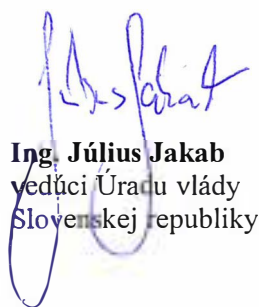
- a) neumožní občanovi SR, ktorý je osobou patriacou k národnostnej menšine, komunikovať v ústnom a písomnom styku v jazyku národnostnej menšiny alebo ho o takejto možnosti neinformuje (§ 2 ods. 3 zákona č. 184/1999 Z. z.),
- b) na požiadanie občana SR, ktorý je osobou patriacou k národnostnej menšine, nevydá rovnopis rozhodnutia a rodný list, sobášny list alebo úmrtný list aj v jazyku národnostnej menšiny (§ 2 ods. 4 a 5 zákona č. 184/1999 Z. z.),
- c) nezabezpečí svoje označenie na budove, v ktorej sídli, aj v jazyku národnostnej menšiny (§ 2 ods. 6 zákona č. 184/1999 Z. z.),
- d) neposkytne na požiadanie úradný formulár vydaný v rozsahu jeho pôsobnosti aj v jazyku národnostnej menšiny (§ 2 ods. 7 zákona č. 184/1999 Z. z.),
- e) nezabezpečí na svojom území označenie obce v jazyku národnostnej menšiny vo svojej pôsobnosti (§ 4 ods. 1 zákona č. 184/1999 Z. z.),
- f) nezabezpečí uvedenie informácií, nápisov a oznamov vo svojej pôsobnosti (§ 4 ods. 6 prvej vety zákona č. 184/1999 Z. z.),
- g) nezabezpečí na požiadanie informácie o všeobecne záväzných právnych predpisoch aj v jazyku národnostnej menšiny (§ 4 ods. 8 zákona č. 184/1999 Z. z.),
- h) neposkytne úradu vlády informácie a písomné podklady podľa § 7a ods. 3 zákona č. 184/1999 Z. z.

Podľa § 7b ods. 2 zákona č. 184/1999 Z. z. sa správneho deliktu na úseku používania jazykov národnostných menšín dopustí právnická osoba alebo fyzická osoba podnikateľ, ktorá neuvedie nápis alebo oznam podľa § 4 ods. 6 aj v jazyku národnostnej menšiny, ak ide o nápis alebo oznam obsahujúci informáciu týkajúcu sa ohrozenia života, zdravia, majetku alebo bezpečnosti občanov SR.

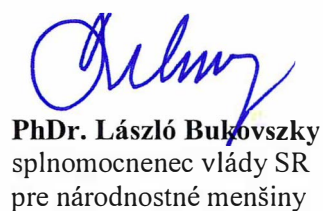
Podľa § 7b ods. 3 až 5 zákona č. 184/1995 Z. z. správne delikty podľa § 7b ods. 1 a 2 prejednáva úrad vlády, pričom, ak úrad vlády zistí porušenie povinnosti, ktoré je správnym deliktom podľa § 7b ods. 1 a 2 a ani po písomnom upozornení nedôjde v ním určenej lehote k náprave zistených nedostatkov, môže úrad vlády uložiť pokutu od 50 eur do 2 500 eur. Na konanie o uložení pokuty sa vzťahuje všeobecný predpis o správnom konaní.

V Bratislave

12. 07. 2021

Ing. Július Jakab
vedúci Úradu vlády
Slovenskej republiky

PhDr. László Bukovszky
splnomocnenec vlády SR
pre národnostné menšiny

